

Kirkkonummen kunta
Ympäristönsuojeluyksikkö
Ympäristösuunnittelija Merja Puromies
13.3.2024

Kooste Kirkkonummen vesistöjen ja merialueen **tilan** seurannasta sekä kunnostuksesta

Kirkkonummen kunnan **ympäristönsuojeluyksikön tilaama säännöllinen** vedenlaadun seuranta

Ympäristönsuojeluyksikkö on seurannut säännöllisesti usean järven ja merialueen vedenlaatua tutkimuksilla, joita on tehty 1960-luvun lopulta lähtien. Viimeisimmät tutkimusraportit löytyvät täältä <https://kirkkonummi.fi/vedet-seurantaraportit>.

Seurantajärvistä on otettu näytteet vuodesta 1991 lähtien joka toinen vuosi, tätä ennen joka vuosi. Tällä hetkellä seurannassa on 21 järveä (Syväjärvi, Finnträsk, Haapajärvi, Hauklampi, Hepari, Juusjärvi, Kaljärvi, Klemetti, Kurkisto, Lamminjärvi, Lapinkylänjärvi, Loojärvi, Meiko, Pilvijärvi, Perälänjärvi, Petäjärvi, Stora Lonoks, Storträsk, Särkijärvi, Tampaja ja Vitträsk).

Merialueen havaintopisteistä on otettu näytteet vuodesta 1991 lähtien joka toinen vuosi. Seuranta-alue käsittää rannikkoalueet Upinniemen itäpuolelta Espoonlahden laidalla olevaan Medvastön saareen saakka. Tällä hetkellä seurantaan sisältyy seitsemän havaintopistettä. Tavastfjärdenin ja Långvikenin kuvaavat tilannetta suojaisissa sisälahdissa. Muut havaintopisteet Hylkefjärdenin havaintopistettä lukuun ottamatta sijaitsevat lähempänä ulkosaaristoa.

Tarkkailuvelvoitteisiin liittyviä tarkkailuja

- Siuntionjoen vesistön ja Pikkalanlahden yhteistarkkailut n. 1970–2023, jatkuvat (tarkkailuvelvoite liittyy Nummelan puhdistamon, Munkkaan jätekeskuksen, Ratametsän maankaatopaikan, Kiinteistö Oy Evitskogin opiston ja 17 Siuntionjoen maanviljelystilan toimintaan).
- Humaljärven-Kvarnbyänin yhteistarkkailut 1988–2023, jatkuvat (tarkkailuvelvoite liittyy Suomen Sokerin vedenottoon Humaljärvestä alkunsa saavasta Kvarnbyänin purosta ja Humaljärven vedenkorkeuden säännöstelyyn sekä Volsin jätevedenpuhdistamon toimintaan).
- Bakträskin tarkkailut 1982 – 2022, jatkuvat (tarkkailuvelvoite liittyy Volsin suljettuun kaatopaikkaan).
- Kalljärven tarkkailu 1974–2017 (tarkkailuvelvoite liittyi Veikkolan entiseen jätevedenpuhdistamoon liittyvä tarkkailuvelvoite).

Jätevesipäästöihin liittyviä selvityksiä

- Syväjärven vedenlaatuselvitys 2021 (tilaaja Kirkkonummen Vesi).

- Jätevesipäästön vaikutukset meriuposkuoriaiseen (*Macroplea pubipennis*) Masalanlahdella vuonna 2019 (tilaaja Kirkkonummen Vesi)

Muita **yksittäisiä** selvityksiä

- Lammen vedenlaatututkimus 2016 (Metropolilab/tilaaja Lammenjärven suojeluyhdistys ry).
- Kaislammen vedenlaatututkimukset 1992 ja 2015.
- Kirkkonummi, Juusjärvi. Vesikasviselvitys 2017 (Silvestris luontoselvitys oy 2017).
- Uudenmaan järvien kasviplanktonlajisto ja -biomassa vuonna 2016 (Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2017).
- Nybyvikenin kuormitus selvitys (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2019).

Kunnostussuunnitelmia ja **kunnostusten suunnitteluun liittyviä** selvityksiä

Järvet ja niiden valuma-alueet

Veikkolan järvet (Perälänjärvi, Lamminjärvi ja Kalljärvi)

- Kirkkonummen Veikkolan hulevesiselvitys (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2022).
- Kalljärven koekalastus 2019 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2019).
- Lamminjärven koekalastus 2019 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2019).
- Perälänjärven koekalastus 2019 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2019).
- Perälänjärven, Lamminjärven ja Kalljärven kunnostus- ja hoitosuunnitelma (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2018).
- Veikkolan järvien pohjaeläimistö vuonna 2018. Veikkolan järvien kunnostushanke 2019–2027 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2019).
- Kalljärven kuormitus selvitys ja kunnostussuunnitelma (Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2010/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Kalljärven perustilan selvitys vuonna 2007 (Uudenmaan ympäristökeskus 2008/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Kalljärven sedimenttitutkimus 7.6.2007 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2020).

Hepari ja Petäjärvi

- Heparin kunnostussuunnitelma 2020 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2020).
- Petäjärven kunnostussuunnitelma 2020 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2020).
- Vedenlaatututkimukset (tilaajina Sjököllan ja Kylmälän osakaskunnat).
- Alhonsuononjan kosteikkosuunnitelma (laadintavaiheessa tammikuussa 2024).

Tampaja ja Särkijärvi

- Vedenlaatututkimukset 2 kertaa vuodessa alkaen vuodesta 1990, järvien syvyyskartoitus, järviin laskevien purojen vesianalyysit (tilaaja Tampajan-Särkijärven vesien suojeluyhdistys).

Lapinkylänjärvi

- Lapinkylänjärven eläinplanktonitutkimus 2023 (Satu Estlander 2023/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Selvitys Kirkkonummen Lapinkylänjärven pohjaeläimistöstä syksyllä 2023 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2023/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).

- Kirkkonummi. Lapinkylänjärvi. Viitasammakkoselvitys 2023 (Silvestris luontoselvitys oy 2023/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Kirkkonummen Lapinkylänjärven Nordic-koeverkkokalastus 2023 (Jomiset Oy 2023/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Lapinkylänjärven luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys (Silvestris luontoselvitys oy 2022/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Kirkkonummi, Lapinkylänjärvi. Vesi- ja rantalinnustoselvitys (Silvestris luontoselvitys oy 2022/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).

Loojärvi

- Kirkkonummen Loojärven Nordic-koeverkkokalastus 2023 (Jomiset Oy 2023/tilaaja).
- Loojärven hajakuormitus selvitys ja kunnostussuunnitelma 2020 (Vahanan Environment Oy 2020/tilaajat Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Loojärven veden laatu. Kesän 2015 tutkimus ja vertailu aikaisempiin vuosiin ((Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2001/tilaaja Oitbacka Gård).
- Vesistö tutkimus. Loojärvi, Kirkkonummi/Espoo. Ainepitoisuuksien ja ainetaseiden selvitys Loojärveen laskevista puroista 30.5.2001 virtaamatilanteessa (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2001/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Vesistö tutkimus. Loojärvi, Kirkkonummi/Espoo. Ainepitoisuuksien ja ainetaseiden selvitys Loojärveen laskevista puroista 11.12.2000 virtaamatilanteessa (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2001/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).

Syväjärvi

- Syväjärven kunnostussuunnitelma 2018 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2018/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Kirkkonummen Syväjärven perustila. Kirkkonummen järvikohtainen kunnostusohjelma (Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2012/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).

Pilvijärvi

- Kirkkonummen Pilvijärven vesikasvillisuusnäytteet, syyskuu 2017 (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2017/tilaaja Pilvijärven pienkiinteistöyhdistys ry).

Virtavedet

- Siuntionjoen kevätseuranta ja Pikkalanlahden kuhan poikaskartoitukset -hankkeen loppuraportti (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2023).
- Lamminojan purokunnostussuunnitelma (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2021).
- Alustava tarkastelu Veikkola I vedenottamon vedenoton vaikutuksesta Lamminojan virtaamaan (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2020).
- Kirkkonummen Kalljärvenojan ja Lamminojan luonnonarvojen kartoitus ja kunnostussuunnitelma (Silvestris luontoselvitys oy 2019/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Kirkkonummen pienvesiselvitys. Luontoselvitys ja kunnostussuunnitelma 2018 (Silvestris luontoselvitys oy 2019/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Mankinjoen ja Estbyänin vesistöjen sähkökoekalastukset Kirkkonummella vuonna 2019 (Silvestris luontoselvitys oy 2019/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).

Merialue

- Tavastfjärdenin–Linlon kalanpoikaiskartoitukset ja Pikkalan haukitehdas -hankkeen loppuraportti (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2023)
- Kirkkonummen Sjöörenin viereisen lahdelman vesistövaikutusten tarkastelu (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2023).
- Kirkkonummen Harasatsviken-Bockfjärden-alueen kunnostustarkastelu (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2022).
- Kirkkonummen Tavastfjärdenin kunnostussuunnitelma (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2022).
- Siuntionjoen kevätseuranta ja Pikkalanlahden kuhan poikaskartoitukset (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry 2020).
- Kirkkonummen Morsfjärdenin kunnostussuunnitelma (Uudenmaan ympäristökeskus 2006).

Tekeillä olevia kunnostussuunnitelmia

- Lapinkylänjärven kunnostussuunnitelma (Ramboll/tilaaja Kirkkonummen kunnan ympäristönsuojeluyksikkö).
- Jolkbyån vesienhallinta ja -suojelurakenteiden suunnitelma.
- Estbyånin tarkennettu toimenpideohjelma.

Tehtyjä kunnostustoimenpiteitä

Järvet

Veikkolan järvet (Perälänjärvi, Lamminjärvi ja Kalljärvi)

- Hoitokalastukset x–2023, jatkuvat (Kirkkonummen Veikkolan vesiensuojeluyhdistys, Uudenmaan ELY-keskus).

Hepari ja Petäjärvi

- Heparin kunnostustoimet 1993–2023: ruoppaukset, vesikasvillisuuden niitot, ilmastukset, hoitokalastukset, kosteikkojen/laskeutusaltaiden teko (Sjökullan ja Kylmälän osakaskunnat).
- Tehokalastukset 2022–2023 (Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry).
- Pohjapadolle tehtyjen korostusten purku 2023 (Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry).

Lapinkylänjärvi

- Lapinkylänjärven vesikasvillisuuden leikkuut x-2023 (Lapinkylänjärven osakaskunta).

Tampaja ja Särkijärvi

- Vesikasvillisuuden poistot ja nuottaukset x-2023 (Tampajan-Särkijärven vesiensuojeluyhdistys, osakaskunnat).

Syväjärvi

- Syväjärven hoitokalastus 2019 (Kirkkonummen ympäristönsuojeluyksikkö).

Virtavedet

- Lamminjärven laskupuron noususteiden poisto ja kalataloudellinen kunnostus 2021 (Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry).
- Estbyånin ja Jolkbyånin kalataloudelliset kunnostukset (mm. kutusoraikkojen teot, pohjasepelin vaihto soraan Kirkkolaaksossa) 2021–2023 (Virtavesien hoitoyhdistys VIRHO ry).
- Kalatien rakentaminen Kvarnbyånissa olevan Suomen Sokerin vedenottopadon viereen 2021 (Kirkkonummen kunta, ympäristönsuojeluyksikkö).
- Vesikasvillisuuden leikkuut Estbyånilla x-2022 (Pro Estbyån).
- Bobäck bäckenin puron kunnostukset (mm. kalatie, kalojen vaellusesteiden poisto) x -2023 (Luoman kyläyhdistys ry, Virtavesien hoitoyhdistys VIRHO ry).
- Meritaimenen mäti-istutukset Jolkbyåniin, Meikonpuroon ja Korsobäckeniin (Virtavesien hoitoyhdistys VIRHO ry).

Merialue

- Morsfjärdenin, Blindsundetin ja Medvastundetin vesikasvillisuuden poisto ja ruovikon leikkuu 2009–2023 (Pro Morsfjärden ry).
- Espoonlahden Luomanlahden ruovikon katkenta 2023 (Luoman kyläyhdistys ry).
- Meritaimenistutukset 2023 (Kirkkonummen kala- ja metsämiehet ry).

Meneillään olevat vesistöjen kunnostushankkeet, joissa kunta on mukana

- Veikkolan vesistökuunnostus -hanke 2019–2027 (Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry).
- Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki 2030 -hanke 2019– 2024 (Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry).
- Rannikkovesivisio 2050 (Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry).
- Rannikkovesien kunnostusverkosto (Varsinais-Suomen ja Uudenmaan ELY-keskukset).
- Itämeri-hanke (WWF).

Meneillään olevia muita kunnostushankkeita

- Korsobäckenin virta-alueiden soraistus (Virtavesien hoitoyhdistys VIRHO ry).

Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelman (2022–2027) toimenpide-esitykset, jotka koskevat Kirkkonummea (osin jo **toteutettu**)

Järvet

Perälänjärvi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)
Uusi kunnostussuunnitelma 2019–2027. Perälänjärven mataluuden takia hoitokalastus siellä on käytännössä mahdotonta tai hyvin vaikeaa. Perälänjärven tilaa parannetaan parhaiten huolehtimalla edelleen ulkoisen kuormituksen vähentämisestä mm. haja-asutuksen jätevesien hallinnan kautta. Veden vaihtuvuutta voidaan parantaa niitoilla. Vesikasvitsitovat

kiintoainetta ja ravinteita, tarjoavat suojapaikkoja eläinplanktonille ja saalistuspaikkoja petokaloille, joten niittojen tulee olla maltillisia.

Lamminjärvi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Uusi kunnostussuunnitelma 2019–2027. Sisäisen kuormituksen vähentämiseksi hoitokalastusta tehostettava. Myös ulkoista kuormitusta vähennettävä (hulevedet, haja-asutuksen jätevedet). Hoitokalastuksen toteutus tulee suunnitella. Myös sisäisen kuormituksen määrä on hyvä arvioida.

Kaljjärvi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Uusi kunnostussuunnitelma 2019–2027. Sisäisen kuormituksen vähentämiseksi ensisijaisesti hoitokalastusta tehostettava. Kemikaalikunnostus tietyillä edellytyksillä mahdollista. Myös ulkoista kuormitusta vähennettävä (hulevedet, haja-asutuksen jätevedet).

Petäjärvi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Vuonna 2020 valmistuva suunnitelma Petäjärven kunnostamisesta hyvään ekologiseen tilaan tulee alustavasti arvioiden sisältämään toimenpiteitä sekä sisäisen että ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi. Suunnitelman valmistuttua sitä pitää lähteä toteuttamaan.

Hepari

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Vuonna 2020 valmistuva suunnitelma Heparin kunnostamisesta hyvään ekologiseen tilaan tulee alustavasti arvioiden sisältämään toimenpiteitä sekä sisäisen että ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi. Suunnitelman valmistuttua sitä pitää lähteä toteuttamaan.

Bakträsk

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Kunnostussuunnitelma ja sen toteutus. Alustavasti arvioiden se tulee sisältämään toimenpiteitä sekä sisäisen että ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi.

Lapinkylänjärvi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Kunnostussuunnitelma ja sen toteutus. Alustavasti arvioiden se tulee sisältämään toimenpiteitä sekä sisäisen että ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi.

Haapajärvi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Alustavasti arvioiden se tulee sisältämään toimenpiteitä sekä sisäisen että ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi.

Vitträsk

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)

Vitträsk-järven kunnostamisesta hyvään ekologiseen tilaan tulee tehdä suunnitelma. Alustavasti arvioiden se tulee sisältämään toimenpiteitä sekä sisäisen että ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi. Suunnitelman valmistuttua sitä pitää lähteä toteuttamaan.

Vitträsk

- [Kalankulkua helpottava toimenpide \(putouskorkeus 1–5 m\).](#)

Vaellus mahdollista vain järven välittömässä läheisyydessä. Bobäck bäckenin yläosassa on rumpu, joka on osittainen nousueste. Alaosalla on totaalinen nousuestepato, jonka yhteyteen on aiemmin yritetty tehdä kalatietä talkootoimin, mutta kalatie ei ole toimiva. Vuoden 2019 aikana on suunniteltu toteutettavaksi sekä rummun vaihto että uuden kalatien rakentaminen, mutta toistaiseksi meriyhteyttä ei ole.

Meiko

- [Kalankulkua helpottava toimenpide \(putouskorkeus 1–5 m\).](#)
Alapuolisessa joessa kaksi totaalista nousuestettä. Järven luusuaan on myös kasattu kiviä padoksi, joka estää ylivirtaamia lukuun ottamatta vaellusmahdollisuudet.

Loojärvi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)
Loojärven uusi kunnostussuunnitelma: sisäistä kuormitusta vähennettävä mm. hoitokalastuksella ja petokalakantoja voimistamalla. Myös muita toimenpidevaihtoehtoja. Lisäksi ulkoista kuormitusta vähennettävä (peltoviljelyn vesiensuojelutoimet, valumavedet, haja-asutuksen jätevedet). Ainakin hoitokalastus vaatii tarkentavan suunnitelman.

Niittylampi

- [Pienen rehevöityneen järven kunnostus.](#)
Kunnostussuunnitelma ja sen toteutus. Alustavasti arvioiden se tulee sisältämään toimenpiteitä sekä sisäisen että ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi.

Virtavedet

Harvsån-Kvarnån

- [Puron elinympäristökunnostus.](#)

Kauhalanjoki

- [Kalankulkua helpottava toimenpide \(putouskorkeus alle 1 m\).](#)
Loojärven padossa 0,5 m padotus, mutta ei ole totaalinen este. Toimenpiteenä purkaminen.
- [Kalankulkua helpottava toimenpide \(putouskorkeus alle 1–5 m\).](#)
Träskmäsforsin pato totaalinen nousueste (arvio 3 m). Purku tai kalatie.
- [Pienten virtavesien elinympäristökunnostus.](#)

Estbyån-Kvarnbyån

- [Kalankulkua helpottava toimenpide \(putouskorkeus 1–5 m\).](#)
Totaalinen nousueste; Mattingsbäckenin pato, Överby Kvarnin pato ja Humaljärven säännöstelypato.
- [Pienten virtavesien elinympäristökunnostus](#)

Estbyån-Kvarnbyånin pääuoman ja sivupurojen virtapaikat

Rannikko

Porkkala länsi

- [Rehevöityneen merenlahden kunnostus.](#)
Kunnostussuunnitelma ja toteutus.

Pikkalanlahti

- [Rehevöityneen merenlahden kunnostus.](#)
Kunnostussuunnitelma ja toteutus.

Upinniemen selkä

- [Rehevöityneen merenlahden kunnostus.](#)
Kunnostussuunnitelma ja toteutus.

Espoonlahti

- [Rehevöityneen merenlahden kunnostus.](#)
Kunnostussuunnitelma ja toteutus.

Porkkala itä

- [Rehevoityneen merenlahden kunnostus.](#)
Kunnostussuunnitelma ja toteutus.